

ezeket mondja, amikor beszámol a huszas évekbeli kisközösségi tapasztalatairól. Ő is tudta, hogy a kereső ember nem tudja elkerülni a fájdalmat és gyakorta az egyéni elítélődést. Ő már megfogalmazhatta, hogy a jó pásztor lelki tapasztalatainak alapja a nyitottság és a fájdalom, ha a közösség több akar lenni gyerekek, kultúr- vagy szalonkeresztények önmagukat kellemesen érezni és a felsőbbség nyájasságában sütkérezni akaró gyülekezeténél. A huszadik század második felére megnőtt kisközösségek vallási tapasztalata az, hogy az egyházban is szükség van a forradalmakra, mert ezek nélkül meghalunk. Tudta ezt minden újító és elítélt, lett légyen az Avilai Teréz vagy Mary Ward, hogy éppen két nőt említek és nem is ebből a századból.

Ezek történelmi tények, az egyház igazi és őszinte történetének tényei, ahol a királyszerű pápák ragyogása nem fedi el a jó és rossz harcának tényleges erőit. Ezek miatt a történelmi tények miatt vagyok ma is egyházam és kisközösségem tagja. Tudom, hogy újabb és újabb nekilendülések törtek vagy törettek meg. Legnemesebb emberi törekvéseink repedéseibe is befészkelte magát a bűn vagy a tudatlanság. Nem tudom mit ér és meddig él a Bokor. Sok mindent felismertünk azonban Isten Országának törvényeiből és ezek megfogalmazása, elmondása és megvalósítani akarása kötelez minket. Nem a Bokor hát reményem végső alapja, hanem a jóhír és a lelkiismeret szavának hatalma. A Bokorban élve és hozzá ragaszkodva, végső hitem alapja mégsem egy mai névvel megcímezett közösség, hanem mindazon emberek múltból jövő és a jövőbe tartó sora, akik ilyen vagy olyan neveken, szeretetre épülő cselekvési normákban és értelmi megismerésük mindenkori töredékességében éltek és fogják élni evangéliumi hitüket. Elfogult vagyok, mert a Bokor életem része és mégis, az elmondottak alapján megkérdem tőletek: ki vádol engem elfogultsággal?

Reménykedem, mert tudom, hogy a történelem kohójában megszülető dolgokhoz képest kisiskolás kézimunka minden, íróasztalnál kiagyalt tervezet. Nem mi írtuk az evangéliumot, nem mi eszeltük ki közösségeinket. Magatartási normáinkat a hűség diktálta. Én nem akartam lelkigyakorlatra menni, nem akartam kisközösséget szervezni. Matematikus akartam lenni és nem teológus. Gondtalan vallási életet szerettem volna élni kemény, hasztlannak látszó viták helyett. Ha mindez mégis volt és van, és a lelkiismeretem nem vádol bűnről, akkor azt kell mondanom: élni fog az egyház, mert minden válságos helyzetben lesznek olyan tagjai és csoportjai, akik elindulnak majd az utakon, amelyeken egyébként nem kívánnának menni. Egyszerűen azért, mert a szeretet nem tesz lehetővé a városból kifelé vivő utakat.

Minden kudarc ellenére bízom abban, hogy hazai hivatalos egyházunk egyszer megállapítja: érte voltunk és nem ellene. Ha megérti, azt is tudni fogja, hogy a kisközösségek hálózatát élni kell hagyni. Nem harcolni kell ellene, hanem együttműködni vele. A plébánia segítse a kisközösségeket és akkor a kisközösségek is tudják majd segíteni a plébániát. Tekintsük korunkat átmeneti, kísérleti

kornak. Azok a struktúrák maradjanak fenn, amelyek életképesebbek. Születési folyamatnak, a kisközösségek hálózatai létrejöttének vagyunk a tanúi. Még nem tudjuk, mivé lesz, ami létrejött, de becsüljük a munkát és a hűséget, igyekezzünk megérteni és elfogadni egymást. Marcel Légaut-nak a nehéz helyzetekre érvényes megállapításával fejezem be mondanivalómat: „Csatlakozom azokhoz a keresztényekhez, akik szenvednek és türelmetlenkednek az egyház miatt. De ezt a türelmetlenséget és szenvedést türelemmel és humorral kell elviselnünk.”

1990

POLINGER ÁGNES:

MI KÖZÜNK AZ ABORTUSZHOZ? HOGYAN SEGÍTHETÜNK?

Köszönöm, hogy elolvastad ezt a cikket. Az abortusz szót látván, hallván, ha valakit akárcsak távolról is érint, pl. ismerőse, barátnője, családtagja révén, pláne személyesen, akkor többnyire inkább szabadulna a nyomasztó emlékektől, történetektől, akit pedig nem érint, csak tud róla, hogy létezik, inkább bármi másról hallana, beszélne, olvasna, mint erről.

Miért kellene mégis?

Ma Magyarországon évente kb. 35 000 abortuszt végeznek. És bár ez a mutató, valamint a terhességekre jutó arányszám is a 90-es évek óta csökkenő tendenciát mutat, tudnunk kell, hogy ez borzalmasan nagy szám, azt jelenti, hogy három 15-45 éves nő közül életének fogamzó-képes harminc éve alatt egynek abortusza volt. Külön tragédia, hogy Magyarországon korábban a két- és háromgyermekesek kérték a leggyakrabban a terhességük megszakítását, az utóbbi években pedig 20-30 éves korosztályba tartozó gyermektelenek. Tekintetbe vehetjük ugyan, hogy többeknél ismétlődések, sőt sorozatok is előfordulnak, de ha minden negyedik vagy ötödik nőről van szó, akkor is riasztó. A kikerülhetetlenül bekövetkező abortusz utáni tünet-együttessel szenvedő nők pedig körülöttünk élnek, és ha nem is tudunk a többnyire titkolt eseményekről, a lelki következmények társadalmi szinten is, mindnyájunkra hatnak.

Nem próbálom meg az abortusz teljes témakörét még vázlatosan sem körbejárni, bár az is hasznos lenne, csak néhány aspektusát, és a segítség számunkra is lehetséges útjait szeretném keresni.

Nem a megfogant, és kicsiként, magzati korokban megölt gyermekekről szeretnék beszélni, hanem elsősorban az anyákról.

Nem lehet elhallgatni a jogi szabályozás hatását.

A jog a legtöbb európai és amerikai országban károsan befolyásolja a nem tervezetten és kívántan terhessé vált nőket - azzal, hogy legális lehetőséget adnak a gyermekük megöletésére. A közvélekedést is meghatározza az, ha az abortusz jogilag biztosított lehetőség, tehát nem közömbös, hogy mi a törvény. Azokban az országokban, kultúr-

körökben, ahol az abortusz legálisan végrehajtható, beépül a közgondolkodásba, hogy ez egy - esetleg bizonyos megkötésekkel, de mégiscsak - elfogadható, megengedhető, választható lehetősége a várandós nőknek.

Sok abortuszra készülők kismamát vezetnek félre azzal a hazugsággal, hogy az abortusz nem gyilkosság, hiszen, ha az lenne, akkor nem engednék.

Ha a nem lenne törvényileg megengedett, sokkal kevesebben gondolnának erre a lehetőségre.

Hazánkban a régi korok törvényei egyértelműen tiltották az abortuszt. A magzatelhajtás a történelem során hagyományosan büntetendő cselekmény volt. Az első magyar nyelvű, 1878-as büntetőjogi törvénykönyv az élet elleni bűncselekmények közé, a későbbi jogszabály 1952-től a testi épség és egészség elleni bűncselekmények közé sorolta. Az abortusz Magyarországon 1956 óta legális. Jelenleg az 1992. évi (LXXIX.) „a magzati élet védelméről” szóló törvény szabályozza, amely többek között az állapotos nő „súlyos válsághelyzete esetén” engedi. A „súlyos válsághelyzet” pedig így definiálja: súlyos válsághelyzet az, amely testi vagy lelki megrendülést, illetve társadalmi ellehetetlenülést okoz.

Amit nem vizsgálnak, csupán a nő kijelentésére hagyatkoznak, hogy ti. ő a helyzetét annak ítéli.

A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény, kinyilvánítja - ugyanazon mondaton belül, melyben az élethez és emberi méltósághoz való jogot ismeri el -, hogy „a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg”. A magzat jogalanyisága kapcsán több indítvány érkezett az Alkotmánybizottsághoz. Kemény vita, és az alkotmánybírák ellentétes vélekedése után arra jutottak, hogy a kérdés az Alkotmány értelmezésével nem dönthető el. Megállapították, hogy mind a magzat jogalanyisága, mind annak tagadása összhangban van az alkotmánnyal. Mondja ezt az Alkotmánybizottság úgy, hogy ugyanebben a határozatában kijelenti azt is, hogy a megszületés ma már nem egy magától értetődő választóvonal a magzati és az emberi élet között. A biológia szempontjából az élet a fogantatástól a halálig tart.

E tény ismeretében lényegtelen, hogy ennek az egységes életnek a különböző szakaszaiban más-más névvel illetjük magunkat és egymást, így az első pillanatban az embert zigótának, majd embriónak, később magzatnak nevezzük, utána pedig újszülöttnak, csecsemőnek, kisgyermeknek, kamasznak, stb.

Tudnunk kell, hogy nagy földrajzi területeken, pl. az iszlám, buddhista, és hindu kultúrkörökben tiltott az abortusz, és Európai boldogabb keresztény országaiban, mint pl. Írország, Málta, Lengyelország - bizonyos szigorúan meghatározott eseteket kivéve - törvényileg szintén nem engedélyezett. Lengyelországban ennek következtében minden hatszázadik terhesség végződik abortusszal, Magyarországon pedig minden harmadik.

Természetesen nem a törvény az egyedüli út a gyilkosságok számának csökkentésére, fontos az is, hogy segítőkész, szeretetteljes és életet elfogadó, támogató környezetet teremtsünk a „véletlenül” kismamává vált nőknek.

Sokan azt képviselik, hogy nem törvényileg kell tiltani, a tiltással nem megyünk semmire, csak az illegális abortuszok száma növekedne. Ezt hátrító, álszent struccpolitikának tartom. Hiszen azokban az országokban, ahol tiltott a megszületett emberek gyilkolása, mint pl. nálunk is, ott sem gondoljuk, hogy engedélyezni kellene, nehogy növekedjen az illegális gyilkosságok száma. Nem mondom, hogy nem fordulna elő egyáltalán, mint ahogy Magyarországon is van minden évben (illegális) gyilkosság. 2014-ben pl. 147 volt. Szemben a 35 000 abortusszal.

A gyilkosságnak ezt a törvényileg engedélyezett formáját nem kellene szó nélkül tudomásul venni.

A mai magyar jog kétarcúságát mutatja az is, hogy a Veszprémi Bíróság 2012-ben 77 nőt elmarasztalt tiltott magzatelhajtás miatt. Nőgyógyászukat első fokon, három év hat hónap letöltendő börtönbüntetést ítélte. A nők megállapított bűne az volt, hogy 60 ezer forintot fizettek azért, hogy ne kelljen megjelenniük az abortuszbizottság előtt. Nem teljesítették azt az egyetlen jogszabály által előírt feltételt, hogy egy bizottság előtt három nap eltéréssel kétszer is kijelentsék: nem pillanatnyi kétségbeesésben döntenek magzatuk elvetetése mellett.

Pedig az a bizonyos „kétségbeesés” - vagy inkább bizonytalanság, még inkább megfontolt döntésre képtelen elmeállapot még kívánt és várt terhességeknél is - legtöbbször nem néhány pillanatig, hanem hetekig, néha hónapokig tart.

Ugyanakkor, akik első pillanatban ijedten gondolnak életük megváltozására, azokon a nőknél is jól megfigyelhető a kilenc hónap alatt bekövetkező érzelmi változás. Ahogy növekszik bennük a gyermek, úgy nő bennük az anyaság utáni vágy, öröm, és szorul háttérbe minden egyéb. Csak-hogy ehhez az átalakuláshoz a legtöbb esetben szükség van kilenc hónapra.

De honnan tudhatná ezt az a nő, aki először lett terhes?

Ha azt hinnék, hogy a mai magyar lakosság keresztény része az abortuszra vonatkozó törvényt nem tartja jónak és megengedhetőnek, nagyon tévedünk.

Egy meglehetősen friss - igaz abortuszpártiak által megrendelt -, 2012-2013-as felmérésből álljon itt néhány adat: A teljes lakosság 53 százaléka tartja elfogadhatónak a jelenlegi magyarországi abortuszszabályozást, további 18 százalék pedig enyhítené is rajta, és csak 13 százalék gondolja úgy, hogy szigorúbbnak kellene lennie.

A magyar lakosságnak csupán két százaléka tartja teljesen elfogadhatatlannak az abortuszt. Két százalék!! Hol van a népszámlálás szerinti, magát kereszténynek valló 53%?

Az eredményekből levont következtetéseiket a megrendelő egyesület „Finom manipuláció, kedves félreinformálás” címmel adta ki.

Kifogásolják többek között, hogy a védőnők gyakran félrevezetően tájékoztattak az abortusz testi és lelki kockázatairól. A tájékoztatás manipulatív, a nőt a terhesség megtartására ösztönzi. Nem feltétlenül tudatos manipulációról van szó, mondják, hiszen például az egyik védőnő annak ellenére eltúlozta az abortusz lelki egészségre gyakorolt hatását, hogy nem akarta lebeszélni a nőt.

A tanácsadáson használt, a megrendelő egyesület szerint „alaptalan” érvek előfordulása:

20-ból 13 alkalommal mondták a védőnők, hogy az abortusz súlyos hatással van a termékenységre.

20-ból 9 alkalommal említik a védőnők a pszichés tüneteket.

20 alkalommal hangzott el, hogy itt egy életről van szó.

5 esetben mondta a védőnő, hogy a magzatnak már van szívdobogása.

3 alkalommal hivatkoztak a védőnők a „Néma sikoly” című filmre.

3 alkalommal említik a védőnők az örökbefogadást az abortusz alternatívájaként.

2 védőnő hivatkozott a törvényre érveként, azt megerősítendő, hogy a nő hasában fejlődő magzat már egy élet.

A 20-ból 13 esetben a védőnők próbálták rábeszélni a nőket, hogy tartsák meg a terhességüket.

Mivel még ezeket a - szerintem ritkán elhangzott - alapinformációkat is bele akarják fojtani a védőnőkbe, noha pl. csak a védőnők tizede mondja azt, hogy „a törvény szerint is a nő hasában fejlődő magzat már egy élet”, és nem sokkal többen említik a védőnők az örökbefogadást az abortusz alternatívájaként, ez a halvány tájékoztatás ma nem segíti, hanem csak löki a nőket a rájuk váró szakadékba.

Az abortuszpártiak túlzottnak gondolják, és manipulációnak tartják azt a „lebeszélést” aminek következtében bizottság előtt megjelenő nőknek 1 - 2 %-a (esetleg nem is a bizottság hatására) meggondolja magát.

Ezzel szemben a magzatvédő egyesületek által megtalált nőknek 50%-a dönt úgy, hogy mégis vállalja a gyermekét. Ez elég ékesen bizonyítja, hogy egy kis segítség, megerősítés, lelki támogatás (általában hathatós anyagi segítséget nem adnak) hatására már a nők fele meggondolja magát. Miért vannak egyéni és egyesületi támogatói az abortusznak?

Meggyőződésem, hogy egyrészt tudatlanágból hiszik a női jogokért harcolók, hogy ez a lehetőség legyen joga a nőnek. Ezért azokban az országokban, ahol élhetnek, vagyis ölhetnek ezzel a lehetőséggel, azok a nők, akiknek személyesen nem kellett szembenézniük azzal a kérdéssel, hogy: Maradjon a gyermekem vagy ne? - azt gondolhatják, hogy dönthessen szabadon az a - másik - terhes nő. Miért ne, mintha arról dönthetne, hogy milyen lakást, iskolát vagy foglalkozást válasszon.

Sokszor azonban más oka is van az eltökélt támogatásnak, a legaljasabb erők is megmozdúlnak, nevezetesen az abortuszon átesett nők egy része a szenvedését úgy próbálja enyhíteni, hogy másokat is le akar rántani abba a pokolba, amiből ő nem szabadulhat, azt remélvén, enyhíti a fájdalmát, a lelkiismeret-furdalását, ha ez „elfogadott”, engedélyezett, és sokak lesznek a sorstársai. És minél többen vannak, annál több bizonytalan fiatal nőt húznak maguk után.

Kis biológiai, történeti emlékeztető

A mai ismereteink szerint csak a Földön alakult ki élővilág, csak a Föld nevű bolygóra esett az élet teremtésének

különös választása. Minden élőnek legfőbb ismérve, törekvése, biológiai küldetése, hogy utódokat hozzon a világra.

S míg egyes élőlények életéhez néha az szükséges, hogy más fajhoz tartozók életét kioltásák, vagy, hogy saját fajtársaikkal is időnként halálos harcot vívjanak, a saját utódaik életrehozása, védelme, ellátása, nevelése minden élőlény összes sejtjébe a legerősebben bevészt Isteni, természeti törvény.

Az életközösségekben élő állatoknál a kicsinyek védelme az egész közösség feladata. Az emlősök osztályában a csoportban élő állatoknál az utódokat a rokonok különösen is, az anya pedig akár élete árán is ösztönösen védi.

Az emberi közösségekre térve, nem elfogadva, de az abortusszal szemben utálnék azokra a régi törzsi háborúkra, amikor egy-egy csoport, horda, törzs, vagy nép csak úgy maradhatott életben, ha az ellenséggel megmérkőzött, és ki is irtotta, vagy legalábbis olyan vérvesztést okozott neki, ami meghátrálásra, behódolásra kényszerítette. Ezek a „civilizálatlan” harcok nem okoztak általános lelkiismeret-furdalást vagy kollektív bánatot a győztesek körében.

A nagyobb népcsoportok egymás mellett élésében, az egymás elleni harcok helyett, az egymás nem bántása, elfogadása, kölcsönös támogatása jelentette az emberiség fejlődésének újabb állomását. Ez a morális fejlődés magával hozta az egyértelmű és világos „Ne ölj” öszövétségi parancsot, amely minden jelenlegi világvallásban és az archaikus vallásokban is előforduló tiltás. Az első megalkotott jogrendtől kezdődően máig minden írott jogrendszer elítéli és bünteti az emberölést.

Nem fejtegetem, hogy mikor, miért, és hogyan keletkeztek azok a jogrések, lelkiismeret-megerősítések, háborúkat indító ideológiák és magyarázatok, amelyek próbálták az eredeti egyértelmű, és egyetlen, emberhez méltó lehetséges magatartást megkerülni, relativizálni.

Az állatvilágba, ezen belül az emlősök közé tartozva, az embereknél a nőké az az életfunkció, hogy gyermekeiket testükben kihordják, és életképesen világra hozzák. Évmilliók alatt a nők teste, érzelmi világa, és a lelke is úgy alakult, formálódott, hogy ennek a feladatának a lehető legjobban megfeleljen, és hogy számára ez jelentse a legfőbb örömforrást.

Lelkigyakorlatos előadás (6. régió)

A gyilkosságok közül ezért is a legkegyetlenebb és legszörnyűbb, és a gyilkos számára a legkevésbé feldolgozható, megbocsátható, ha egy anya öli, öleti meg a gyermekét.

Sajnos azt is hozzá kell tennem, hogy - nem véletlenül -, a férfiak zöme nem érti, éli át az abortusznak a nőket egy életre megnyomorító voltát, hiszen ők más biológiai szerepet élnek.

A nő joga a modern világban.

Az emberi test működésének egyre mélyebb ismerete, az orvostudomány fejlődése lehetővé tette a nők számára, hogy a sokféle fogamzásgátlási módszer segítségével, amikor szeretnék, legtöbbször biztonsággal elkerülhetik a

terhességet. Sajnos egyre gyakoribb jelenség, hogy amikor kívánja a nő, akkor viszont nem, vagy már nem lesz terhes. Így egyrészt a nő fő gondja és törekvése, főleg fiatalabb éveiben, a „nem kívánt terhességek elkerülése”, és ha ez nem sikerül, úgy gondolja, hogy még van egy végső eszköze, lehetősége, az abortusz. Másrészt viszont, sokszor ugyanazokat a nőket néhány év múlva a különféle meddőségi kezelések, majd a sok kudarcjal járó lombikbébi programok testi, lelki és anyagi áldozatait magában foglaló megpróbáltatások sora várja.

Félrevezető, képmutató, a modern korban a nyugatinak nevezett civilizáció életviteli és gondolkodási torzulatainak egyike, és manipuláció az, hogy a terhes nő jogait, az anya egyéni életét, boldogulását, boldogságát és érdekeit szembeállítják a gyermeke jogaival és életével.

Pedig a gyermek méhen belüli korában, az anya és a gyermek vágyai és érdekei soha nem ütköznek. Az anya, még ha nem is vágyott a terhességre, attól kezdve, hogy megfogant benne a gyermeke, arra vágyik, hogy kihordja, megszüljje, gondozza. És a gyermek is pontosan ugyanerre vágyik.

Meggyőződésem, és sokszoros tapasztalatom, hogy egy fiatal lány vagy asszony, ha nem tervezte, nem is óhajtotta a terhességét, akkor is, akár anélkül, hogy tudatában lenne, szeretné kihordani, megszülni a gyermekét. Igaz, gyakran előfordul, amikor rájön, illetve megtudja, hogy terhes, hogy először meglepődik, megijed, kétségbeesik, különösen, ha első, nem kívánt terhességéről van szó, és visszavágyik pár hónappal korábbi, terhesség nélküli, gyermektelen állapotába. És azt gondolja, és ezzel kecsegteti a jogilag-egészségügyileg biztosított, sőt támogatott lehetőség, hogy az abortusszal visszakerülhet abba. Ez viszont soha nem történik meg. Ez az a nagy csapda, amibe belezuhanva, egy életre szóló sebet ejt magán. Amikor ugyanis egy nő terhes lesz, anyává válik, akár akarja, akár nem. A legtöbb nőnek az abortusz előtt fogalma sincs arról, hogy miről dönt. De az abortusz után, először csak kiüresedett, fájó testének jelzései, majd az átélt érzelmi sokk következtében előtörő lelki problémák, zavarok jelentkezése rádöbbeníti, hogy milyen szörnyűség történt, és hogy már nincs visszaút. És, aki nem is fogja fel teljesen, az is viseli a következményeit egész életében. Kinek jó ez?

A nőknek biztosan nem, a nők partnereinek, a férfiaknak sem, a nők későbbi gyermekeinek sem, a körülötte élőknek sem.

Az ezekre a tevékenységekre kiépült klinikáknak, az ebből élő orvosoknak, gyógyszergyáraknak viszont jó üzlet. Mik a következmények?

A következmények brutálisak.

Más országban, másik felmérésből azt olvashatjuk, hogy a nők 70%-a azt válaszolta, hogy az abortusz után megbánta, és visszacsinálná..

Ez is egyértelműen azt mutatja, hogy a nő nem tudta, hogy mi fog történni vele, nem tudatosult benne, hogy a terhességét nem akarta ugyan, de a benne lévő gyermekét már akarja, szereti. Ezt bármelyik nőgyógyász, nővér, aki

ilyen osztályon dolgozik, megerősítheti, magam is láttam, amikor egyik gyermeket várva a kórházban egy kórteremben feküdtem abortuszon átesett nőekkel.

Nem térek ki a nem kevés, az egészen halálíg menő egészségügyi kockázatokra.

A lelki következmények viszont még ijesztőbbek.

Ezek a tünetek, mivel a női természetből fakadó reakciók, a pszichológusok tapasztalatai szerint kivétel nélkül mindenkinél megfigyelhetők.

Néhány mondat a pszichológusok tapasztalataiból:

A nőnek, aki terhesség-megszakításon esett át, és elvesztette magzatát, büntudata van, gyakori reakció, hogy minél előbb gyereket akar, ez a stressz viszont a későbbi gyermekvállalást nem segíti elő, sőt, szinte kizárt, hogy ezt a lelki terhet cipelve valaki hamar teherbe essen. Élete során vissza-visszatér a gondolat: lehet, minden másként alakul, ha akkor megtartja azt a babát. Illetve, ha gyermeket akar a későbbiekben, de nem sikerül teherbe esnie, úgy véli: egyszer ellökte a magzatot magától, és most ez a büntetése.

A meg nem született, elvesztett magzat miatti pszichológiai hatás évekig elhúzódhat, még egy, vagy több egészséges baba világra jötte után is depressziótól és szorongástól szenved az anya.

Abortusz után a legtöbb nő számára a világ félelemmel és sötét árnyakkal telik meg, a jövő kiszámíthatatlanná válik, és többé nem fogja biztonságban érezni se magát, se szeretteit, hiszen ha ő maga képes volt erre a döntésre, akkor a világon bármi megtörténhet.

Mindebből a család, a közvetlen környezet néha semmit sem érzékel, néha a fájdalom és büntudat világosan látható, akkor is, ha az abortuszon átesett nő egy szóval sem jelzi a benne dúló gyilkos vihart.

Az abortuszon átesett nő fájdalma enyhítésére különféle tompítókat alkalmazhat: alkohol, nyugtatók, drogok.

Szexuális élete alapvetően megváltozhat, ha stabil párkapcsolatban élt, elillanhatnak a vágyak, nem kívánja többé a gyönyört, úgy érzi, meg sem érdemli. Máskor önpusztító, eszelős szexuális álmokfutásba menekülhet, ezzel bünteti magát.

Addigi magatartása megváltozik: bizonytalanná válik, nem érzi többé kompetensnek magát olyan területeken sem, ahol addig ragyogóan teljesített, máskor a feszültség levezetésére agresszív kitöréseket produkálhat. Mindkét esetben veszélybe kerülhet a munkája, megélhetése.

Emberi kapcsolatai is átalakulnak, veszélybe kerülnek. Mélységes szégyenérzettel küzd, úgy érzi, mindenki róla, és a meg nem született babáról beszél. Nem találja a helyét a barátok, kollégák, rokonok között, hiszen azt hiszi, elveszítette megbecsülésüket és szeretetüket, és hogy az egész világ elítéli őt.

Álma a személyes jövőről megváltozik, nem tartja többé alkalmasnak magát egy szép, jól működő család létrehozására, a továbbiakban nem törekszik tartalmas, előre mutató kapcsolatra. Felszínes, üres viszonyokkal bünteti magát.

- A legfélelmetesebb azonban, hogy az esetleges életben

lévő gyermekeihez fűződő kapcsolata is konfliktusokkal, feszültségekkel terheltté válhat, hiszen nem érzi többé magát jó anyának. Úgy érzi, megbukott édesanyaként és emberként is, ezért nincs, nem is lehet jó hatással gyermekeire.

Azt hiszem nem érdemes ennél tovább sorolni.

Egy kis kitérő:

Egy ország pszichés állapotát többek között egy jól mérhető adattal, az öngyilkosságok arányszámával jellemzik. Ez a szám Magyarországon a többi környező országhoz képest is köztudottan magas, és az 1900-as évektől kezdődően egészen az 1990-es évekig folyamatosan, egyenletesen emelkedő. Van azonban ennek a görbének egy érdekes, alacsonyabb értéket mutató szakasza, és egy helyi minimuma az 1949-56 közötti időszakban. Az öngyilkosságkutatók azt mondják, nem tudják, mi volt az oka ennek a völgynek.

Ez pontosan az elhíresült Ratkó-korszak, amikor nem engedélyezték az abortuszt.

Van közünk hozzá?

Ha mi, neveltetésünknek, szerencsénknek, boldog párkapcsolatunknak köszönhetően, választott, és kiválasztott emberi környezetünkben nem kerültünk abba a helyzetbe, hogy akár csak gondolnunk kellett volna az abortuszra, örülhetünk neki. De azt hiszem, egyikünk sem él olyan burokban, hogy akárcsak egy osztálytárs, munkatárs, közeli vagy távoli ismerős révén ne kellett volna legalább belegondolnia, hogy mi is ez, mit jelenthet annak a nőnek a számára, aki ilyen döntést hoz.

Mindannyiunk felelőssége

Azt hiszem, ha valaki a környezetünkben megtisztel azal, hogy beavat abba a gondjába, hogy akarata ellenére terhes lett, és foglalkozik az abortusz gondolatával, már olyan segítségkérés, ami elől nem térhetünk ki. A nem kívántan terhessé váló nő ugyanis megosztja ijedségét, féltelmét, kétségeit általában először a gyermek apjával, majd, ha ő nem támogatja, anyjával, vagy néhány közeli rokonnal, hozzátartozóval, barátnővel. Ha közöttük sem talál támaszt, még utána is küld néhány vészjelet, ugyanúgy, mint az öngyilkosságra készülők.

Ha ilyenkor azt mondja a terhes nő partnere, anyja, testvére, barátnője, szomszédja, bárkije, hogy: Elsősorban neked kell döntened, Gondold át és te dönts. Ne enged, hogy bárki is befolyásoljon! Dönts úgy, ahogy neked jobb! És esetleg hozzáteszi: Én elfogadom a döntésedet, bármi legyen, és melletted állok, segítek.

Nos, ez képmutató támogatásba burkolt kegyetlen cserbenhagyás.

Az van mögötte, te dönts, de lehetőleg úgy, hogy engem ne terhelj! Még a vívódásoddal se! Vagyis nem állok a benned lévő gyermeked mellett, vagyis melletted.

És még gyakran hozzáteszi - sokszor a kismama szülő anyja -, hogy ha úgy döntesz, hogy elveteted, én akkor is segítek, megkeressük a legjobb orvost, kórházat, klinikát, a legkíméletesebb módot, hogy a lehető legkevésbé legyen rossz neked.

És a terhes nő, aki, noha ebben a zavarodott lelkiállapotában nem is tudja, de arra vágyik, hogy bátorítsák, és segítsenek a benne lévő élet életben tartásában, megérti, tudomásul veszi ezt az elutasítást, és - hacsak nem különlegesen erős és önálló ahhoz, hogy ösztöne, intelligenciája, vagy a hite jó úton tartsa - csukott szemmel beleugrik a szakadékba. Ehhez hozzásegíti őt a nőgyógyászok szájából nem ritkán elhangzó kérdés, amikor megállapítanak egy terhességet, hogy: És megtartja, vagy nem?

Pedig mondhatná azt is:

Lehet, hogy most ez meglepi önt, de csodálatos változás történt az ön testében. Gratulálok hölgyem, ön életének egyik legnagyobb örömeinek néz elébe, anya lett.

Már ezzel a mondattal kapna egy kis pozitív megerősítést a kismama, már ettől lehet, hogy kevesebben mennének az abortusz irányába.

És ha ezután a nő kézzel-lábbal tiltakozik ellene, és azt mondja, hogy nem akarja ezt a gyereket, talán még egy mondatot megajánlhatna a nőgyógyász az induló életnek. Pl. valami ilyesmit:

Ha most úgy érzi, hogy semmiképpen nem szeretné ezt a gyermeket befogadni, és nem fér az ön életébe, ahelyett, hogy elvennie az életét, annyit esetleg meg tudna tenni érte, hogy kihordja, megszüli, és örökbe adja egy olyan párnak, akik örömmel befogadnák. Kérem, gondolkodjon el ezen is, és majd újra beszélünk róla.

Ez a két mondat talán beleférne a még oly elfoglalt nőgyógyászok idejébe is. És valószínűleg az orvosi etikának is jobban megfelelné. Mert, bár ma Magyarországon az eredeti Hippokratészi eskü hiányos változatát kell elmondaniuk az orvosoknak, amelyből kivették az „Nem segítem a nőt magzata elvételéhez” kitételt, több nőgyógyász szívesen szabadulna ettől a keserű, és ártalmas munkától. Sajnos még olyan orvosok is, akik maguk nem végeznek abortuszt, valami ilyesmit mondanak: ő nem vállal ilyent, de ajánl másik orvost, és ott lesz végig a hölgy mellett. Mintha csak arról lenne szó, hogy ez egy olyan speciális beavatkozás, amit másik szakember esetleg jobban, pontosabban végez, de ő jelenlétével erősíti majd a nőt. Ahelyett hogy elmondaná, miért is döntött úgy, hogy ő nem tesz ilyet.

Elmondhatná a nőgyógyász továbbá a következőket:

Talán ön most nem akart gyermeket, de a legtöbb gyermek nem akkor érkezik, amikor tervezik, akarják, ebben nincs semmi rendkívüli. A megszületett gyermekeknek a felét nem tervezték. Az ön gyermeke már ott él és növekszik az ön hasában, vagyis ön anyja, az anyák pedig minden nehézséget le tudnak győzni a gyermekük érdekében. Keresse meg azokat, akik segítenék ebben, biztosan találna ilyeneket a családjában, barátai között. Alapítványi segítséget is igénybe vehet.

És a következő találkozáskor még egyszer megismételhetné:

Ha semmiképpen nem szeretné, és nem fér az életébe ez a gyermek, és az ő felnevelése, akkor legalább ne ölje meg, adjon neki lehetőséget arra, hogy olyan helyre kerüljön, ahol örömmel befogadnák és felnevelnék. Így nem

bántaná a gyermekét, megadná neki az életben maradás lehetőségét. Nem kellene később megbánnia, hogy ezt a gyermekét halálra ítélte. Ebben az esetben az ön szervezete sem károsodik, sőt erősödik, és ha később mégis szeretne másik gyermeket, akkor egészséges nőként nagy eséllyel vállalkozhat újabb, komplikációmentes terheségre, míg ellenkező esetben akár örökre lemondhat az anyaságról.

Nos, ez sajnos nem tipikus nőgyógyász hozzáállás, de helyettük elmondhatja ezt bárki, mi is.

Sőt talán közös felelősségünk, hogy ezekkel az információkkal segítsük azokat a nőket, akik nem vártan, akaratuk ellenére terhessé váltak, ami megrázkódtatás számukra, viszont ajándék, lehetőség is arra, hogy ezután boldog anyaként éljenek tovább gyermekükkel együtt.

DRYP

KERTI NAPLÓ SZEPTEMBERBEN, AMIKOR MÁR JAVÁBAN SZÜRETE- LIK A SZŐLŐT

Vége a dinnyeszezonnak. Merthogy az igazi dinnyés Lőrinc szeptember 5-én viszi az urológiára ezt nagyra nőtt gyümölcsöt. Az augusztusi Lőrinc napot még a dinnyeérelők között tarthatjuk számon. Különösen érvényes volt ez idén ebben a trópusi melegben, amikor minden hírközlő a magyar dinnyék kiválóságáról tájékoztatta a közönségét. Mi ugyan megint kimaradtunk ebből a közönségből, mert többszöri vásárlásból is csupán egyszer sikerült dinnye ízút választani. A sárgadinnyéből például kármentésként kompótot kellett főzni, hogy elkerülje a komposztdombot. A görögdinnyék közül pedig kikoptak a sötétzöld héjú fajták, helyükön a csikosakból választhatunk. És azok is rendre éretlenek voltak, ízetlenek – még tréfának is. Nem elég, hogy addig nemesítettük a kereskedők kedvéért, hogy raktárálló legyen, de még a magasabb ár reményében korábban fel is szedtük. A dinnye ugyanis nem tartozik az utóérő gyümölcsök közé, mint pl. a körte, vagy a paradicsom. Aprópó paradicsom. Egy közös tulajdonságuk azért van a dinnyével, nevezetesen az antioxidáns hatású likopin tartalmuk. Ennek is köszönhető a szép piros színük. No de hagyjuk elúszni a dinnyehéjat – Józsóf Attilával szólva. Nézzünk szét inkább a kertben.

Lássuk mi történt az Othelló lugassal. Általában október elején szoktak a fajtájára jellemző, sötétvörös levét eresztő bogyói beérni, de idén már augusztus végén le kellett csipjek néhány fürtöt a rigóink elől. A füge első érési sorát sebtiben betakarítottuk, madaraink áttértek hát az erőfélben lévő szőlőre. Ne csodálkozzak, hiszen Európában elsőként hazánkban kezdtük a szőlőt szüretelni. A Csabagyöngye korai érésű szőlő. Gyerekkorom kedves emléke maradt nagyanyám szőlőjében az augusztusban elsőként érő, primőr szőlő. Az Othellóval pedig majdnem

megvártuk az októberi első deres napokat. Mert akkoriban még lehetett igazodni a naptárhoz.

Körülnéztem a gyümölcsfák között is. Törzsön nőtt almacsokorra lettem figyelmes. Eddig csak az Amazonas mentén élő Jabuticaba nevű fáról hallottam, hogy a törzsén neveli a gyümölcsseit.

És most itt van ez a majdnem elfelejtett almafajta, a Húsvéti Rozmaring is megpróbálkozott ezzel a mutatvánnyal.

Végül essék szó a konyhakertről is. Lecsónak van itt az ideje. Idén a gombás kórokozók elkerülték a paradicsomot. Termett alapanyag bőven a lecsóhoz. Paprika is megnőtt minden vegyszeres védelem nélkül. Csak a gyapottok bagolylepke hernyója kóstolt bele. Szó szerint bele, mert csak a paprika csövek felvágásakor került a szemünk elé a hernyó ürülékkel szennyezett paprikában. Gyapottermesztéssel ugyan már felhagytunk, de ez az invazív kártevő részben már betelepült és a melegedő éghajlatban igen jól érzi magát hazánkban. „Trópusi, szubtrópusi faj, tipikus vándorlepke, de hazánkban is képes áttelelni. Nagy kártételt a mediterrán régiókból történő tömeges bevándorlásai idején okoz, a kukorica egyik legfontosabb kártevője.” – írja a világhálós lexikon. De nem válogatós a kukoricától, a dohányon át, paradicsomig, paprikáig, mindenevő, hogy a kendert, babot, lucernát és más szántóföldi növényeket már ne is említsem. Több nemzedékes. Védekezni sem könnyű ellene, hiszen ha berágtatta magát a terménybe, oda már a permetszerek nem képesek követni.

És így néz ki a paprikában.